

“Test voor opruimen WO I en II munitie op de Noordzee nabij Knokke-Heist”

Mission brief: scope van het project

1 Context en objectieven van het project

In het kader van de verdere ontwikkelingen rond de haven van Zeebrugge en kustveiligheid, kan de munitie gelegen op de zandbank “De Paardenmarkt” in de toekomst mogelijk een hinderpaal vormen. Hiertoe heeft het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), afdeling Maritieme Toegang, van de Vlaamse overheid een projectvoorstel ingediend bij het PIO op 15 juni 2017. Het beoogde project, getiteld “Test voor opruimen WO I en II munitie op de Noordzee nabij Knokke-Heist” (hierna afgekort tot “Munitie-opruiming”), heeft tot doel om methodes uit te testen om in de Noordzee gedumpte oorlogsmunitie veilig en kostenefficiënt op te ruimen. Daarvoor wil de afdeling Maritieme Toegang met dit PIO traject tot het uitvoeren van een piloot project komen dat dient aan te tonen of een voorgestelde opruimingsmethode werkt.

In het PIO voortraject hebben reeds enkele werksessies met de projectinitiators en een aantal betrokken diensten plaatsgevonden om de scope en aanpak van dit project vorm te geven. Zo is er reeds een lijst initiële use-cases opgesteld aan de hand waarvan de noden en bezorgdheden van de vraagzijde in kaart zijn gebracht.

Echter, uit deze eerste werksessies zijn een aantal conflicterende vereisten voortgekomen, waardoor het onduidelijk was geworden hoe hiermee verder kan gegaan worden in dit PIO voortraject. Daarom is er een bezinningsmoment ingelast om terug richting te geven in dit PIO traject.

2 Achtergrond van de mission brief

In het kader van het munitieopruiming project werd een 2u durende vergadering als bezinningsmoment georganiseerd naar aanleiding van de hierboven geschetste omstandigheden. Deze mission brief dient als synthese voor deze vergadering en kan door alle betrokken partijen geraadpleegd worden ter referentie.

Op deze afspraak waren volgende deelnemers aanwezig:

Entiteit	Voornaam	Achternaam
Addestino	Gilles	Bonne
Addestino	Dominique	Buyse
Afdeling Kust, dep. MOW	Steve	Timmermans
Afdeling Maritieme Toegang, dep. MOW	Laurens	Hermans
Afdeling Maritieme Toegang, dep. MOW	Youri	Meersschant
Defensie Staf	Stephane	Dujeux
EWI	Erwin	Dewallef
EWI	Veerle	Lories
KBIN	Patrick	Roose
VLIZ	Tine	Missiaen

3 Spanningsvelden

Uit de eerste werksessies zijn een aantal conflicterende vereisten voor de beoogde test in het Munitieopruimings project gekomen die hoofdzakelijk aan volgende vier spanningsvelden kunnen toegewezen worden. De mogelijke zinvolle opties om uit deze situatie te komen vatten zich als volgt samen: de scope verbreden, verfijnen, of het project stoppen. Het doel van het bezinningsmoment was dan ook om hier een keuze in te maken.

Een oplisting van de op dit moment als belangrijkste gepercipieerde spanningsvelden:

a) Representativiteit van de test vs. veiligheid van de operatie

Aan de ene kant dient de test toe te laten om toekomstige projecties te kunnen maken over wat het inhoudt om de volledige Paardenmarkt site op te ruimen. Hiervoor dient de opruimingstest voldoende representatief opgesteld te zijn qua vorm (bv. type, grootte, toestand van munitie), locatie (bv. een of meerdere, geïsoleerd of niet), en snelheid van opruimen.

Aan de andere kant zijn er use-cases opgesteld om de veiligheidsrisico's van de operatie tot een absoluut minimum te beperken. Zo wordt er geopperd om de test te limiteren tot het ophalen van 1 geïsoleerde unit¹ munitie op een locatie met voldoende afstand tot andere munitie aanwezig op de Paardenmarkt en is de snelheid van de ophaaloperatie van ondergeschikt belang.

b) Wie draagt de eindverantwoordelijkheid over de operatie zonder toepasselijke veilige drempelwaarden van concentraties aan aanwezige stoffen

Standaard is de bevoegde lokale overheid eindverantwoordelijk voor de test operatie en is er het algemeen wetgevend kader dat dicteert dat er geen stoffen in het milieu gebracht mogen worden. De vraag is hier wie bereid is om de verantwoordelijkheid op te nemen over een operatie waarbij de drempelwaarden van concentraties aan springstoffen, actieve stoffen van chemische munitie en afbraakproducten in het marien milieu om de situatie als veilig te kunnen beschouwen, nog onbekend zijn.

¹ Unit: In deze context wordt onder een unit munitie verstaan dat het 1 stuk of een cluster van meerdere munitiestukken kan betreffen, zoals aangetroffen kan worden als geïdentificeerd object op de Paardenmarkt site.

c) Enkel een krijgsmacht mag munitie aanraken en weghalen vs. DOVO wil enkel op het strand munitie veilig overnemen

Volgens de huidige wetgeving mag enkel een krijgsmacht zoals DOVO munitie behandelen. Als er momenteel op zee een springtuig gedetecteerd wordt in de Belgische wateren, is er de regel dat onbevoegden deze enkel mogen vrijmaken en dat het aanraken, weghalen, en opruimen van het tuig door DOVO dient te gebeuren.

In het kader van dit project heeft DOVO reeds laten verstaan dat zij niet bereid zijn medewerkers van DOVO op de Paardenmarkt site te sturen om munitie op te halen. Aan land gebrachte munitie in het kader van deze test willen zij wel overnemen en instaan voor de opruiming ervan.

d) Er mag geen stockage situatie van explosieven gecreëerd worden vs. een of meerdere units munitie dienen aan land gebracht te worden

Eenzijds mag gevonden munitie niet op een plek verzameld worden, omdat daar dan een explosie situatie gecreëerd wordt. Anderzijds zullen in deze testoperatie een of meerdere units munitie aan land getransporteerd worden, waar deze nadien door DOVO opgehaald kunnen worden.

4 Uitkomst sessie

In het bezinningsmoment werd een open discussie gehouden over de aanwezige spanningsvelden en hieruit zijn volgende beslissingen gekomen:

1) Het is een doelstelling van de test om in de mate van het mogelijke representatief te zijn

Wat kortweg erop neerkomt dat op 1 of meerdere locaties op de Paardenmarkt munitie dient opgehaald te worden binnen een voldoende korte tijdspanne. Het is hiermee niet de bedoeling een enkele geïsoleerde unit op de uiterste rand van de site te beschouwen, maar evenmin clusters midden in het centrale gedeelte van de Paardenmarkt site. De uiteindelijke locatie(s) voor de test zullen bijgevolg ergens tussen deze twee uitersten liggen en de nodige afstand voorzien tot andere munitieclusters.

Het uitgangspunt is hierbij dat uitspraken maken over de volledige opruiming van de Paardenmarkt op basis van de uitkomst van de test dienen mogelijk gehouden te worden.

2) Vlaamse overheid dient randvoorwaarden voor de test te bepalen in samenspraak met betrokken partijen

De Vlaamse overheid gaat het kader scheppen waarin deze testoperatie kan plaatsvinden. Om de vele risico's van zo een soort operatie te beperken, zullen een aantal randvoorwaarden opgesteld worden in samenwerking met de betrokken partijen zoals de bevoegde federale overheidsdiensten. Deze randvoorwaarden zullen vervolgens opgelegd worden aan de uitvoerder. De verantwoordelijkheid over de risico's zal bovendien bij de uitvoerder gelegd worden bij de opmaak van de uitvoeringsovereenkomst.

3) Elke te bergen unit munitie dient veilig opgehaald en aan land veilig achtergelaten te worden

De op de gekozen locatie(s) op te halen munitie dient veilig uit de zeebodem opgehaald te worden ongeacht het type of de staat van de munitie en vervolgens op een gegarandeerd veilige manier aan land overhandigd te worden aan DOVO. Daarna kan DOVO bepalen hoe het opgehaalde tuig te neutraliseren en op te ruimen. Het voldoende documenteren van alle activiteiten tijdens de testoperatie zal hiervoor ook van cruciaal belang zijn.

4) Het is geen doelstelling binnen dit PIO project om resultaten te bekomen over de verwerking van de opgehaalde munitie ter opruiming

Aangezien het binnen deze test niet de bedoeling is om een significante hoeveelheid munitie op te halen en dat DOVO bereid is om met hun huidige capaciteit de opgehaalde munitie binnen deze test op te ruimen, wordt de verwerking van de opgehaalde munitie buiten beschouwing van de test doelstellingen genomen.

5 Vervolgtraject

Op basis van de hierboven beschreven beslissingen is er de keuze gemaakt om verder te gaan met dit project onder een aangepaste scope en de Vlaamse overheid als aanbestedende overheid.

Het verdere verloop is als volgt afgesproken met 2 parallelle trajecten:

Addestino

- 1) Voorstel van scope testoperatie maken op basis van de bestaande use-cases en de keuzes in deze mission brief.
- 2) Een state-of-the-art analyse uitvoeren en marktconsultatie houden.
- 3) Een eindverslag opmaken waar de haalbaarheid en risico's van de opgestelde scope in kaart worden gebracht om tot een realistische inschatting voor aanbesteding te komen.

MOW Maritieme Toegang

- 1) Aanvragen indienen voor het testproject te mogen opstarten.
- 2) Opstellen van de randvoorwaarden voor het testproject en aligneren met alle betrokken instanties.
Zo zijn de randvoorwaarden gekend en kunnen deze ten gepaste tijde ingevuld worden in een bestek.

Op basis van de uitkomst van beide trajecten is het vervolgens mogelijk om te beslissen of en hoe er verder gegaan wordt met pre-commercieel aanbesteden of niet. Gegeven deze mission brief als uitkomst van het bezinningsmoment en het geschetste verdere verloop is er dan ook geen nood aan het verder prioriteren van de initieel opgestelde use-cases.

6 Conclusie en vervolgstappen

Uit het opstellen van de initiële use-cases waren een aantal conflicterende vereisten naar boven gekomen en was het onduidelijk geworden hoe hiermee verder kon gegaan worden binnen dit PIO traject. Hiertoe is er een bezinningsmoment gehouden in de vorm van een 2u durende vergadering met de dichtst betrokken partijen. De belangrijkste spanningsvelden zijn hierbij bediscussieerd om tot een aantal beslissingen te komen. Deze mission brief dient als synthese van deze vergadering.

Concreet is er beslist om verder te gaan met dit PIO project onder een aangepaste scope waarbij volgende keuzes gemaakt zijn:

- Het is een doelstelling van de test om in de mate van het mogelijke representatief te zijn
- Vlaamse overheid dient randvoorwaarden voor de test te bepalen in samenspraak met betrokken partijen
- Elke te bergen unit munitie dient veilig opgehaald en aan land veilig achtergelaten te worden
- Het is geen doelstelling binnen dit PIO project om resultaten te bekomen over de verwerking van de opgehaalde munitie ter opruiming

Volgende stappen zijn uitgezet voor het verdere verloop van dit PIO traject:

- 1) Opstellen van deze Mission Brief als synthese van het bezinningsmoment
- 2) Controleren van dit verslag door de aanwezige deelnemers
- 3) Rondsturen van deze Mission Brief naar de resterende betrokken partijen in dit PIO traject
- 4) Aangepaste scope van de test operatie uitwerken door Addestino
- 5) Eind februari 2019: presenteren opgestelde scope document aan deelnemers bezinning + afspreken aanpak voor het bereiken van (internationale) spelers voor de Marktconsultatie
- 6) Rondsturen goedgekeurde scope document naar de resterende betrokken partijen
- 7) Mei 2019: Marktconsultatie houden